

Stad in stukkies

De verbouwing van Delft in 275 columns en foto's

Jos Lammers

'Ik kijk graag naar mensen en hun, niet altijd even begrijpelijke, bezigheden. In dat opzicht kwam ik volop aan mijn trekken met het aanleggen van een treintunnel dwars door de stad Delft en het bouwen van een splinternieuw station en stadhuis recht voor mijn deur. Dus greep ik al bij het eerste bord om het grote graven voor te bereiden een blocnote en mijn mobieltje. Dat ben ik blijven doen, al snel met een iets beter foto toestel en alles netjes uitgetikt voor publicatie op de website van het spoorzoneproject.'

Het resultaat van zeven jaar lang 'kijken, klikken en tikken' van Jos Lammers is deze bundel Stad in stukjes. Zijn voetnoten bij een stad die zichzelf overhoop haalde.

Colofon

Tekst en illustraties: Jos Lammers. Deels eerder gepubliceerd op www.spoorzonedelft.nl en in de gelijknamige bundel van uitgeverij Elmar, 2012.

Overnemen van fragmenten, in welke vorm dan ook, alleen na toestemming.

© Copyright van deze uitgave Jos Lammers, Delft 2017.

Druk en distributie Singel Uitgeverijen – Brave New Books.

Ook verkrijgbaar als e-boek.

ISBN 9789402170023

Bord

18 augustus 2009

Delft krijgt zijn treintunnel en een nieuw station. Dat is mooi. Dat station, daar woon ik recht tegenover. Dat is ook mooi, want zo zie je nog eens wat. Zoals de mannen met het gele bord. Begin augustus kwamen ze ermee aanrijden in hun pick up. Even overleggen. Zullen we dit, zullen we dat, of toch maar hier. Altijd leuk om naar te kijken en verdomd, een half uurtje later stond er recht tegenover mijn raam in stevige zwarte letters op een gele ondergrond 'Vanaf 3 augustus hier geen fietsen plaatsen'. Ik zei het nog tegen mijn zoon, want die zet zijn fiets altijd bij de panden die nu zo feestelijk blauw zijn geworden. Hij haalde zijn schouders op. Terecht, bleek, want nog geen dag later komen de mannen weer. Pick up aan de kant. Zullen we dit, of dat, of toch maar... Uiteindelijk pulkten ze met een mesje de '3' eraf en plakten er met zwart tape een '6' voor in de plaats. Niet eenvoudig, met al die ronde lijnen. Het resultaat bleef dan ook een beetje bibberig.

Geen punt, de mededeling was helder. Dat zei ik ook tegen mijn zoon, maar die zuchtte alleen maar. Terecht, bleek, want twee dagen later kwamen de mannen weer. Pick up aan de kant. Zullen we hier, zullen we daar... Waarop ze uiteindelijk de rol zwart tape weer uit de cabine haalden, er een stuk afscheurden en daarmee de '6' onzichtbaar maakten. Ze keken er eens naar. Tja. Zullen we dit? Nee, besloten ze. Ze scheurden nu twee flinke einden tape van de rol en onttrokken

met een groot zwart kruis bord en waarschuwing aan het oog. Zo. Ze keken van een afstandje naar het resultaat. En knikten. Dit was duidelijk. Alhoewel? Op de website van het project spoorzone las ik dat elke fiets die daar na 4 september nog staat, gewoon wordt afgevoerd. Ik heb het nog tegen mijn zoon gezegd.

We kijken wel, zei die. En dat doen we.

Mannen

26 september 2009

Het slopen voor de spoortunnel is nu echt begonnen en daarmee heb ik als overbuurman en kijker direct gezelschap gekregen. Vanaf 's morgens rond een uur of half acht tot 's avonds ruim na etenstijd zijn ze er. De mannen. Af en toe een enkele vrouw. Die heeft dan meestal een camera bij zich, taxeert het licht en de lijnen in het beeld, drukt af en maakt zich weer snel uit de voeten. Mannen met camera's zijn er ook, maar de meeste komen met de houding en gebaren van Nu Gaat Het Nog Goed Maar Ik Houd Het Scherp In De Gat. Liefst de hele dag.

De schoonheid zullen ze toch ook wel zien, neem ik aan. Want net als zij, kan ook ik mijn blik maar moeilijk losmaken van de enorme machines met 'Vlasman' erop, die de huizen aan de Houttuinen en Van Leeuwenhoeksingel slopen. Of slopen is eigenlijk het goede woord niet. Ze zouden met gemak even flink gas kunnen geven en zo'n huis in één keer omver rijden, gok ik zo. Maar dat doen ze niet. Ze demonteren. Bijna steentje voor steentje volgen ze de bouw van ooit in omgekeerde volgorde. Met de elegantie van King Kong leggen ze vervolgens latje bij latje, stenen bij stenen en zelfs plastic leidingen bij plastic leidingen. Ik zie hoe de stalen grijpers voorzichtig een vereenzaamd deurtje van een keukenkastje uit het puin bevrijden en met een teder gebaar in de afvalbak voor hout ter ruste leggen. Scheiden aan de bron heet dat.

Ongetwijfeld slim en in elk geval prachtig om te zien.
Misschien wel juist door die bijna ontroerende combinatie van
grof mechanisch geweld en delicate zorg, alles uitgeoefend
met dezelfde machines. De mannen hebben gelijk. We
houden het scherp in de gaten.

Vroeger

3 oktober 2009

“Is u een echte Deluffenaar?”

Ik heb me maar eens gemengd onder de kijkende mannen die, leunend op de stang van hun fiets of met hun handen steun zoekend op het witte hek langs het water, de sloop van de Houwtuinen van commentaar voorzien.

“Ik woon hier nu vijftien jaar...”, antwoord ik aarzelend.

Hij schudt zonder verdere toelichting zijn hoofd. Te licht bevonden, begrijp ik. Maar hij draagt het me niet na en ziet direct ruimte voor verhalen. Over vroeger, toen er nog water stroomde tussen Molen de Roos en waar wij nu naar de sloop staan te kijken.

“Daar, waar ze nu de dansschool afbreken, daar werden vroeger de koeien uitgeladen. Voor de Beestenmarkt.” Hij knikt naar de binnenstad achter ons. “En verderop lagen de schuiten met kolen. Voor de overslag,” gebaart hij richting Serpo. “Als kleine jongens zochten we daar op de kade naar stukjes antraciet die op de grond waren gevallen.” Hij knippert even met zijn ogen in de wind en kijkt me aan, zoekend naar begrip. “De mensen waren arm toendertijd”, concludeert hij dan zelf. “En zo oud ben ik nog niet.”

We kijken samen zwijgend hoe de sloopmachine het bord ‘Dansschool Wesseling’ hoog in de lucht hangt.

“Daar had je het Koetsiertje”, vervolgt hij zijn rondleiding met handgebaren, “waar toen nog erus al die dooien zijn gevallen. En even verder Ham, met die busjes. En dan het hotel, en de

dansschool natuurlijk, maar daar stond eigenlijk vroeger een koffiehuis...” Om uiteindelijk te belanden bij waar het allemaal om gaat: het spoorviaduct, dat weg moet.

“Ik heb de bouw nog meegemaakt”, zegt hij. “Dat was toen dé grote vooruitgang. Geweldig vond iedereen het. Nooit meer wachten voor de spoorbomen!”

“En nu gaat het weg.”

“Nu gaat het weg.”

“Hoe vind u dat?” vraag ik, nieuwsgierig geworden naar de sterkte van zijn band met hoe het was. Hij zet zijn fiets er eens voor tegen het witte hek en kijkt me aan alsof ik hem met die vraag nu toch echt ben tegengevallen.

“Prachtig natuurlijk!” zegt hij dan.

Foto's

9 oktober 2009

In de muren van Bacinol zitten gaten alsof een kudde mammoeten op hun vlucht voor de ijstijd op de Gist zijn gestuit. Het gebouw van de reptielendierentuin Serpo hangt als een getergd dier tegen een zijpui die er niet meer is. Achter de ramen boven de nog net zichtbare letters MULTICOPY aan de Houttuinen zie ik een plafond in rafels, neerhangend in een licht dat daar nooit heeft geschinen. Er is geen achtergevel meer. En op perron 1 van het station blikken wachtende reizigers onwennig de stad in, alsof we plotseling bij elkaar in de badkamer staan.

Of je wilt of niet, afbreken fascineert. Op een doordeweeks middagwandelingetje langs wat er al bijna niet meer is, tel ik moeiteloos meer fotografen en filmers dan mannen in geelgroene hesjes van Vlasman Sloopwerken, waar er toch ook heel wat van zijn. En terecht. Wie verbijstering vast wil leggen, grijpt hier zijn kans. Met overweldigende digitale professionaliteit van camera's en lenzen over de schouder en een driepoot onder de arm. Maar vaak ook onvoorbereid. Treinreizigers die, vers van de stationstrappen, eerst vooral aan zichzelf lijken te twijfelen. Ze kijken nog even achter zich, als om te controleren dat ze toch echt gewoon van de trein komen. Dan gaat hun blik opnieuw naar de verscheurde stenen, direct gevolgd door zo'n zoekend gebaar: 'Waar... is mijn mobieltje?'

Het werkt zo aanstekelijk, dat ik nu zelf ook maar mee ben gaan doen. Gewoon vanuit het raam. Met een volstrekt ontoereikend aantal megapixels en zonder zoom. Maar, dacht ik zo, dan wel met regelmaat.

Verte

19 oktober 2009

Het is zeven uur 's morgen. Buiten is het nog donker en, voor het eerst dit jaar, echt herfst. Tegenover ons veegt een koude noordenwind de regen over een tropisch strandtafereel, met beperkt talent geschilderd op een half afgebroken muur van wat ooit snackbar Ernie en Bert was. Palmen, zand, een wel erg blauwe zee en, als ik het zo van een afstandje bekijk, een blijde vrouw met weinig aan. Ooit bedoeld om de sfeer bij een patatje oorlog te verhogen, nu een tikje betrappt in de kille buitenlucht.

De sloop van het rijtje blauwe huizen langs de Houttuinen en het Stationsplein recht tegenover ons raam is de dag ervoor begonnen. Gelukkig staat er nog flink wat overeind, want aan de andere kant van het glas, op een houten krukje, zit Levi. Levi is vijf en op bezoek, zodra de herfstvakantie hem toestond om op een werkdag van de slopers paraat te zijn. En dat is hij, al ruim voor de mannen van Vlasman Sloopwerken hun hesjes hebben aangetrokken en de dieselmotor van de sloopmachine hebben gestart. Wanneer ze die aan het eind van de middag met een mechanische zucht weer uitzetten, zit Levi er nog. Op zijn krukje, ogen strak op de stalen machine die nu als een vermoeide dinosaurus met zijn kop naar de grond aan de kant staat.

“Hoe vond je het slopen?” vraag ik.

Hij kijkt me even niet-begrijpend aan.

“Oh, best wel”, zegt hij. “Maar opa”, komt hij dan ter zake. “Ik kan nu de treinen zien!” En met telkens een klein hijggeluidje als markering, somt hij zijn dag op. “De roze trein.. en de intercity.. en de sprinter opa en.. en.. de Thalys! Ik zag de Thalys!”

Hij kijkt nog even uit het raam, maar op dat moment is het net even stil op het spoor dat nu open en bloot voor ons raam ligt. Hij wacht, denkt na en weet het dan. “Ik wil op een wolk wonen, opa.” Hij kijkt nog even het spoor af. “Dan kan ik de verte zien.”

Maar meteen daarna weet hij ook nog wel iets anders. Hij zet een rijtje huizen van Duplo langs de houten spoorbaan die hij die ochtend heeft gebouwd. Uit de kist met autootjes zoekt hij een stevig exemplaar en laat die met een goed gemikte worp tussen de rij huizen landen. Die spatten alle kanten op. “Slopúúúh!” roept hij enthousiast.

Bord (2)

26 oktober 2009

Het valt niet mee. Iedereen negeerde natuurlijk massaal de gele borden rond de fietsenkuil op het Stationsplein. Fietsers negeren per definitie alle regels, daar heb je tenslotte een fiets voor. En zeker een bord naast een paar honderd gestalde fietsen waarop al twee maanden staat dat je daar je fiets niet neer mag zetten. Een beetje fietser leest zoiets niet.

Dus kwamen er een week geleden nieuwe gele borden. 'Vanaf 26-10-2009 hier geen fietsen plaatsen.' Dat is helder. En leuk ook, met een verwijzing naar de nieuwe fietsparkeerplaatsen bij 'Van Gend en Loods'. Die gaat in het bakje creatieve verknipsels. Na zeven dagen worden de fietsen verwijderd, meldt het bord verder manmoedig. Kijk, dat maakt indruk. Jammer dat bij het telefoonnummer waar je kunt informeren naar je fiets, iemand even niet heeft opgelet. Na de 015 staan maar zes cijfers en daar doen we het al lang niet meer voor. Geen punt, een stukkie tot '6' gevouwen tape doet een dag later wonderen.

Maar dan die fietsers. Daar ben ik de 26^e speciaal vroeg voor opgestaan. Net als twee mannen met groene hesjes, die paraat stonden om arriverende fietsers de weg naar die Van Gend en Loods te wijzen. Ze hadden het natuurlijk kunnen weten. Mensen gebaren eerst vol ongeloof, zo van 'en al die andere fietsen hier dan?'. Vervolgens halen ze hun schouders

op, zetten hun fiets gewoon neer en rennen naar het station. Na een half uurtje stonden er net zoveel fietsen als op elke andere maandagmorgen. Daarnaast zaten op het witte hek twee mannen met een groen hesje en van wanhoop neerhangende schouders. Een uurtje later sloften ze weg, naar de sloopplaats. Vandaar sleepten ze een brandslang naar de kuil waar het aantal geparkeerde fietsen ondertussen vrolijk door bleef groeien. Ik dacht nog even aan een zondvloed van water uit wanhoop en wraak. Maar niets daarvan. Na elke stofwolk die de sloopmachine bij de panden in blauw veroorzaakte, spoelden ze netjes met een fijne straal al die illegaal geparkeerde fietsen schoon. De schatten.

Tango

2 november 2009

Het is maandag 2 november, net na de middag, wanneer de gele sloopmachine het laatste brokje blauwe muur van het rijtje huizen aan het Stationsplein met een fijnzinnig genadetikje in het stof laat tuimelen. Zijn grote broer, de blauwe, stampt de losgekomen bakstenen meteen tot een mooi gruispaadje om op te keren. Met schokkerige bewegingen rijden ze daarna samen over hun zelfgemaakte weg het sloofterrein af.

Schandelijke overschrijdingen van mijn koffie- en lunchpauzes hebben die twee de afgelopen weken op hun geweten. Ik kon me er niet los van maken. Vooral bij het laatste blauwe pand, waar de Grote Blauwe en Kleine Gele voor het eerst sinds de sloop bij Dansschool Wesseling begon samen aan de slag gingen. Ik dacht dat ze altijd met de ruggen naar de ander gekeerd hun rondjes zouden blijven draaien, maar eindelijk hadden ze elkaar dan toch gevonden. En hoe: in een heuse tango van goedmoedig ingehouden geweld. Met een elegant hupje duwt Grote Blauwe eerst de hele zolderverdieping van het laatste huis met balklaag en al omhoog. Net hoog genoeg, 'kijk eens jongen', voor Kleine Gele om daaronder stukjes muur weg te kunnen knabbelen. Nog een stukje, nog een brokje. Dan scheurt Grote Blauwe in een nietsontziende achterwaartse pas de complete zoldervloer in één keer los van de voorgevel. Zijn prooi houdt hij daarna uitnodigend in de

lucht voor Kleine Gele, die de hulpeloze zoldervloer met gretige gebaren van zijn vloerbedekking begint te ontdoen. Het resultaat zeilt hij met een sierlijke zwaai in de container die Grote Blauwe even daarvoor als een boodschappenkarretje van Albert Heijn op de juiste plek heeft gesleept.

En nu hobbelen ze samen uit beeld. De grond onder ons huis schudt er van. En ik vraag me af hoe dat nou verder moet, met die pauzes.

Stof

11 november 2009

‘Stof zijt gij en tot stof zult gij wederkeren.’ Ik ben niet erg Bijbelvast, maar iets in die richting was het wel. Ik zie het momenteel aan de overkant, op het terrein van wat nog niet zo lang geleden de Houttuinen waren. Dankzij een imposante machinestraat van lopende banden en molens waarvan ik het geweld niet eens wil begrijpen, worden daar de restanten van wat eens trotse huizen en bedrijven waren, vermalen tot een paar bergen gruis.

En we zien het, of het lot een loopje met ons neemt, binnenshuis. Afgelopen weekend overleed mijn schoonmoeder. We zaten erbij en het leven vloeide uit haar weg. Een ervaring die, gek genoeg, net zo indrukwekkend is als een kind geboren zien worden. Alsof het leven even een persoon is die je recht in de ogen kijkt. ‘Dus dit is het.’

Voor het raam sleept een blauwe graafmachine schijnbaar doelloos bergen gruis van de ene naar de andere kant van het bouwterrein. Wij doen zo ongeveer hetzelfde met meubelen en dozen in het appartement van mijn schoonmoeder.

Delft is een dierbaar stukje stad kwijt. Want dit is echt weg. Langs de kant staan mensen ontgoocheld te kijken. Je wist dat het komen zou, maar toch.

En dat geldt voor ons ook.

Drijfzand

17 november 2009

Eerst waren het een soort mensgemaakte Grand Canyons. Bergruggen van rood steengruis, op het bouwterrein voor mijn raam geschapen door de ijzeren handen van Vlasman Sloopwerken. Het gruis zelf droeg ook al het stempel van een soort ongeduld met de natuur: waar wind en water een eeuw of wat nodig hebben om van stenen grond te maken, deed de machinestraat van de slopers dat in een kleine week. Na zo'n prestatie draai je voor een stukje gebergte zelfs in zompig Nederland je hand natuurlijk niet meer om.

Maar helemaal zonder risico is het overnemen van hemelse werkzaamheden blijkbaar ook weer niet, want god strafte onmiddellijk en doeltreffend met het laten opborrelen van drabbig water op het terrein. Zandwagens reden af en aan om het tij te keren en op de hekken rond de bouwplaats verschenen gele borden 'Pas op! Drijfzand'. Een term die ik toch altijd al verbonden heb aan Sodom en Gomorra-achtige taferelen. Op de mannen in de fluorescerende hesjes maakte het ondertussen allemaal weinig indruk, die liepen zonder enige vorm van vrees langs de ontmoetingsplaatsen met de onderwereld.

Maar iets is er toch wel veranderd. De hoogmoedig opgerichte bergen zijn weer afgebroken. De vermalen historie van de Houutuinen ligt nu gladjes uitgestreken symbool van

bescheidenheid te wezen: een vlakke aarde waar het oude steun biedt aan het nieuwe. Hij zag dat het goed was en trok het water terug. Nu die gele borden nog.

Bord (3)

20 november 2009

Ik stel het me zo voor. Je bent bordenmaker van beroep en je bent dit keer echt trots. Je laatste creatie is die ochtend bij het station geplaatst en er is gewoon helemaal niets op aan te merken. Geen moeizaam overgeplakte data, geen onafgemaakte telefoonnummers. Gewoon helemaal goed. 'Fiets parkeren aan de achterzijde van het station', staat er in ferme letters. Iemand zei nog dat het eigenlijk 'fietsparkeren' moest zijn en geen 'fiets parkeren' maar dat soort spijkers op laag water heb je nu even helemaal geen behoefte aan. Want het bord is gewoon goed. Met twee zwierige lijnen heb je zelfs de verbale boodschap ook nog een visuele vertaling gegeven. Ze leiden je als fietser, ook al snap je verder niets van het bord, in een vloeiende beweging van de vroegere fietsenkuil aan de Houttuinen naar de parkeerplekken aan de achterkant van het station.

Je ligt 's avonds in bed naast je geliefde en voelt je erg tevreden. Dat vertel je ook en waarom. Aan de andere kant van het bed is het dan even helemaal stil.

"Wat is er?" vraag je, verstoord in je tevreden overpeinzingen.

"Heb je het over die kuil aan de voorkant van het station?", vraagt je geliefde voorzichtig, in de ijdele hoop het gladde ijs te vermijden.

"Ja, waar vroeger die blauwe panden stonden. Alle fietsen moesten daar weg en het bord wijst naar de nieuwe

parkeerplekken.” Met een zucht leg je het nog maar eens uit.
“Ik wil niet lullig doen”, begint je geliefde aarzelend...
Ergens bij de wortels van je haren begint het te jeuken.
“Wat dan?” vraag je, met een metalig bijgeluid waar je zelf ook een beetje van schrikt.
“Nou eh... ik fietste daar vanmiddag langs, langs die kuil.”
“Ja, en?”
“Enne... nou, ze hebben daar een enorme fietsparkeerplaats gemaakt. Prachtig asfalt en keurige fietsenrekken. Eigenlijk mooier dan ooit. Ik denk dat er wel een paar duizend fietsen kunnen staan.”
En op dat moment begint het ook op andere plaatsen heel heftig te jeuken.
“Ja hoor. In één dag zeker?” vraag je nog. Maar je weet dat je dit niet meer tegen kunt houden.

Tram

27 november 2009

Het is eind november en ik kan het merken ook. De wereld is donker bij het opstaan, de vogels zijn vertrokken of hebben andere dingen aan hun hoofd dan de dag begroeten. Op de bouwplaats van de spoortunnel zijn de fleurig gekleurde sloopmachines met hun bewegingen van een ontwakend dier verdwenen. Ook naar het zuiden, gok ik. In plaats daarvan is er modder, veel modder en veel plassen. Een besmeurd lint, gespijkerd aan een paar scheefgezakte paaltjes, markeert een plek vervuilde grond. Daarnaast staat, als ik al geluk heb, soms een grijze wagen van MOS Grondmechanica die zijn bedrijfsnaam eer aan doet door bovengronds geen enkele waarneembare activiteit te vertonen. Het laatste wat nog zo'n beetje voor leven door kan gaan, is een hijskraan die de vrolijke stenen kademuur van de Houttuinen aan het gezicht onttrekt met een rij roestige ijzeren platen. 'Voorbij', heet het bedrijf. 'Ze doen het er om', zei ik vanmorgen nog, terwijl ik samen met mijn vrouw in de grijze verte staarde, turend of de zon vandaag nog iets van zich zou laten zien.

En toen gebeurde het.

Een soort buitenmaats model kraanwagen, besteld om een boom te verplaatsen, maakte in de ochtendschemer die maar niet wilde verdwijnen, de draai naar het Stationsplein. En veegde daarmee in één keer de grijsheid uit het spoorgebied.

Loeiende sirenes, blauwe zwaailichten, auto's, fietsen en motorfietsen in elke denkbare alarmkleur brachten in een paar minuten tijd tientallen hulpverleners in fel oranje, knalgele en hardgroene veiligheidsjacks. Met een aanstekelijke ijver rolden ze witrode plastic feestlinten uit, om vervolgens met energieke gebaren mensen de beste route rond de plaats des onheils te wijzen.

Het repareren van de tramleiding die de kraanwagen had losgetrokken, ging onwaarschijnlijk snel. Helaas. Al na enkele uren pingelde lijn 1 alweer 'ik kom eraan'. Maar zo opgewekt als hij in geen dagen heeft geklonken.

Verkeer

3 december 2009

Auto's laten stoppen en weer doorrijden. Wat kan er eenvoudig zijn. Sinds enkele dagen weet ik dat niets minder waar is. Op het kruispunt voor het Stationsplein staat de hele week een verkeersregelaar, zo'n man in oranje met geel die automobilisten wijst wat ze moeten doen in een onoverzichtelijke situatie. En die is er, want iedereen die vanaf het Bolwerk richting Irenetunnel wil, moet deze week eerst over de trambaan en dan bij het Stationsplein de gewone weg weer op.

Een snerpnd fluitje maakt dat vanaf 's morgens vroeg duidelijk. Met afgemeten, hoekige gebaren en een roodverlichte Star Wars-achtige staaf in zijn hand, wijst de verkeersregelaar elke naderende automobilist zijn plek. 'Dáár stoppen. Neeeeeee, dáár! Wel allemachtig, dáár had ik toch geweest?' Menig autoraampje zakt in verbazing naar beneden. Waarschijnlijk in een poging zo'n slecht begin van de dag nog even bij te stellen. Tevergeefs, het fluitje snerpt des te harder.

Ik herken na een paar dagen de mannen op het kruispunt en in grote lijnen doen ze het allemaal ongeveer op deze manier. Zoals de verkeersagent die vroeger op vrijwel elk druk punt stond en een gevoel van falen kon overbrengen waardoor een tot dan toe heel behoorlijk presterende bestuurder in staat is in

wilde paniek achteruit het water in te rijden. Als dat fluitje maar ophoudt.

Maar er zijn er ook die het anders doen. Zoals mijn favoriet. Hij arriveert op zijn fiets, die hij tegen de brugleuning parkeert. Een beetje schuin, want uit de fietstas die dan uitnodigend open hangt, haalt hij met grote regelmaat een verse boterham die hij tijdens zijn werk met smaak oppeuzelt. Zijn verkeersfluitje heb ik hem nog nooit horen gebruiken en ook zijn gebaren zijn volstrekt anders. Niks 'Hier!', maar soepele, uitnodigende bewegingen van 'Kom eens hier, joh. Ja precies, dat bedoel ik. En ga dáár dan eens even voor me staan. Ja, helemaal goed!' Hij steekt zelfs regelmatig zijn duim op, wanneer een wanhopig rondblickende bestuurder hem goed begrepen heeft. En wijst dan ook op de reden van zijn verzoek. 'Een tram? Ja, inderdaad! Even wachten tot die voorbij is en dan...'

Wanneer het even stil is op de weg, doet hij rek- en strekoefeningen. Midden op het kruispunt. Ik denk om, zodra een nieuwe auto nadert, er weer helemaal klaar voor te zijn.

Regen

6 december 2009

Onze ramen aan de Westvest lijken die dag alleen gemaakt om nooit meer aflatende hoeveelheden regenwater langs te laten lopen. Afgezien van die ene meeuw dan, die luid krijsend het neerdalende water met vier uitgezakte bruinwitte vegen vermengt. In de brievenbus beneden zit niet de gebruikelijke stapel kleurrijk drukwerk en enveloppen die van alles kunnen bevatten, maar alleen een natte huis-aan-huiskrant. Het gezegde wordt me opeens een stuk duidelijker. De virtuele brievenbus op het scherm meldt (0) berichten. Zelfs het spambakje is helemaal leeg, terwijl ik er normaal toch vanuit mag gaan dat de dag in elk geval zijn portie potentie en poen waar je niets voor hoeft te doen als sociaal contact te bieden heeft. Mijn internetbank, altijd goed voor een bezoekje als al het andere faalt, meldt dat mijn telefoonbedrijf 56 euro van mijn rekening heeft afgeschreven. Een factuur heb ik nooit gekregen, maar dat is vast nieuwe bedrijfspolitiek want bij de afschrijving staat dat ik die kan inzien op mijn hoogstpersoonlijke afdeling op de website van het bedrijf. Na viermaal een digitaal formulier te hebben ingevuld, en drie foutmeldingen, blij ik de factuur alleen te kunnen inzien wanneer ik een actiecode invul. 'De actiecode vindt u op de factuur.' Ik verzin het niet en de mevrouw die ik erover bel ook niet, dat begrijp ik natuurlijk wel. Het is gewoon zo'n dag.

Pas tegen de avond is er één lichtpuntje. Of liever een hele rij.

Ze staan bovenop de graafmachine van Vlasman die, wanneer de dag nauwelijks donkerder kan, vanaf een dieplader het verlaten bouwterrein aan de Houttuinen oprijdt. Net raakt hij met zijn rupsbanden vaste grond, of een forse rij schijnwerpers verdrijft het donker. Zelfs de regen houdt even in, voor het eerst die dag.

De geel, rood en groen geverfde machine rijdt het terrein op en keert zich naar de huizenrij, waarvan ik me zo voorstel dat overal mensen opgelucht naar het raam lopen. De bestuurder vindt dat blijkbaar ook. Hij zet de metalen grijper van zijn machine tenminste voor zich op de grond, tilt zichzelf daarmee een stukje omhoog, en maakt met zijn rupsbanden een aandoenlijk logge halve pirouette. Daarna strekt hij zijn lange stalen nek, draait met een hoge blik de huizenrij langs, en buigt dan diep voorover. Volgens mij hoor ik bij de burens applaus. Dan dooft hij zijn lichten. Maar de boodschap is helder: het komt goed.

Hoop

13 december 2009

Ook al woon je hoog, druk en ver van elkaar, je raakt toch gehecht aan je overburen. De busjes van Ham, de patat van Ernie en Bert, de vlaggen van Hotel Kok en het laatste half jaar voor de sloop van de Houttuinen een telkens wisselende bevolking, schuilend in de rafelranden van de huisvestingsmarkt. Maar de machines van Vlasman kwamen en overwonnen. Hotel Kok heeft als overbuur plaatsgemaakt voor Hotel Coen en de borden van Ham zijn verhangen voor het mysterieuze en enigszins verschoten opschrift 'Tandprothetische Praktijk Sidenta'. Geen idee of daar nu echt kunstgebitten in elkaar worden geschroefd of dat de tekst langer is gebleven dan het product. Zoals, even verderop, de al minstens zo verschoten muurreclame voor Ranja, 'uit sinaasappelen geperst'. Blijkbaar waren er ook andere opties.

Verder lijken de Houttuinen en de Coenderstraat wat uitzicht betreft eigenlijk erg op elkaar. Tenminste, tot een kleine week geleden. De ongetwijfeld stevige inspanning die ervoor nodig is geweest, hebben we gemist. Maar het resultaat niet. 'HOOP' stond er toen het 's avonds donker werd in manshoge letters, verdeeld over vier ramen recht tegenover ons. Een soort levensblijheid waar ik de neiging van krijg de gordijnen 's avonds toch maar eens dicht te doen. Maar nieuwsgierig word ik er ook van. Hoop op wat? Een ander uitzicht dan een spoor dat na de sloop als een spatader op het bleke land ligt? Hoop

dat het allemaal wel losloopt met die roodwitte linten rond de vervuilde grond van wat ooit het Laantje van Mater was? (Zou het niet gewoon van al dat pissen daar komen, vraag ik me in een onbewaakt moment wel eens af.)

Met elke nieuwe avond vervuld van HOOP, groeiden de mogelijkheden uit tot wurgende twijfels. Hoop op andere overburen? En hóópt er iemand, die daar met lichtjes blij verslag van doet, of móét er iemand gaan hopen? En wel snel, want het zijn geen mis te verstane letters. En wie dan? Ik?

Tot ik niet anders kon dan erheen gaan en vragen. 'Christus', ik had het kunnen weten natuurlijk. Hoop op Christus. Maar niemand zo gelovig of er is ergens wel een weerhaakje met aardse beslommeringen. Want nu ik er toch naar vroeg: dat getril van het sloopwerk de laatste maanden, dat mocht wel eens over wezen.

Welke hoop het diepste snijdt, heb ik niet gevraagd. De lampjes staan in elk geval op de ramen van het kantoor van aannemerscombinatie CrommeLijn gericht. Maar ik weet niet of dat wat zegt.

Droom

17 december 2009

Het is verwarrend. Waar het spoorproject eerst iets was om van een afstand naar te kijken, sta ik opeens aan de rand van een diepe kuil. Hij is gegraven door twee mannen met oranje overalls aan en witte veiligheidshelmen op. Ze staan op de bodem, met hun laarzen in het gele zand. Hun hoofden komen net boven de rand uit. Ik sta aan de ene kant van de kuil, mijn voordeur waar ik erg graag naartoe wil is aan de andere kant. Daartussen de twee behelmde hoofden van de mannen. Ze zijn druk met elkaar in gesprek en horen of zien mij niet.

Het volgende moment zit ik in het appartement naast mij en praat met de buurman over het project. Hij zit op een bank tegenover me. Nog voor hij mij zijn mening kan geven, komt met veel kabaal in de hoek van de kamer een snel ronddraaiende cirkelzaag de woning binnen. Dwars door de muur heen. Stof en brokken pleister spatten alle kanten op. Terwijl de kamer wordt los gewrikt van de rest van het huis, roept de buurman boven de herrie uit dat zijn woning uit elkaar wordt gehaald en later weer in elkaar gezet. Vanwege het spoorproject.

Dit wordt wel erg ingrijpend, denk ik nog. Maar wel weer leuk voor een stukje.

Dan word ik wakker. Wanneer ik naar buiten kijk, ligt het

spoorproject er vredig als een kerststal bij. Alleen het licht is anders. Het heeft gesneeuwd.

Kerstmis

25 december 2009

De mannen van de sloop en de mannen van de vervuilde grond zijn vertrokken. De een omdat het werk er op zit, de ander omdat Nederland even niet werkt. Hun groene 'Eco Toilet' wacht op ze, met een wit hoedje van sneeuw op zijn dak. Op de betonnen muur langs het spoor, het laatste restant van het Laantje van Mater, staat KUT. De fietsenrekken zijn weg, misschien is dat de reden. Maar misschien is het meer in het algemeen een persoonlijke evaluatie van het leven.

Nieuwe fietsenrekken zijn er ook. Ernaast prijkt een al even nieuw, geel bord: 'Let op! M.i.v. 20 januari 2010 hier geen fietsen meer plaatsen'. Een verlaten hijskraan heet 'Voorbij' en wacht in de leegte van de vroegere Houttuinen op het nieuwe jaar.

Waar voor straks een grote bouwkrater is beloofd, staan nu nog de roodwitte bussen van Veolia. 'Grote Markt Den Haag' en 'Sorry, geen dienst' melden ze. Even verderop huppelt een rode koffer op te kleine wieltjes over de sneeuw achter zijn mevrouw aan.

Het is 2009 en het is Kerstmis aan het spoor.

Vuurwerk

1 januari 2010

Vuurwerk, dat vind ik dan wel weer mooi. Het doet me altijd denken aan onze hond van vroeger. Huilen naar het donker: kom maar op als je durft. En dan maar hopen dat het niet echt gebeurt. Maar verder vind ik die opeenstapeling van vrije dagen aan het eind van het jaar toch tamelijk verlamdend. Zoals de wachtkamer van de dokter, met stukgelezen blaadjes, een blijkbaar uitgelopen spreekuur en een onvindbare assistente.

Behalve dat vuurwerk, is oud en nieuw ook eigenlijk een soort markering van niks naar nergens. Een grensmaal in de oceaan. 'We voelen het', stond er op het nieuwjaarskaartje van een goede vriendin, 'er staat iets bijzonders te gebeuren en uitgerekend wij beleven het'. Het wordt een onvergetelijk 2010, is haar conclusie.

Zij heeft daar beelden bij van een mensheid die het in het nieuwe jaar nu eens allemaal heel anders gaat doen. Ik denk het niet. Maar het voordeel is: ik vind dat niet erg. De buurman veegt mopperend de vuurwerkresten van de stoep, de jongen bij Albert Heijn schuift verse groenten in het schap, onder mijn raam rennen mensen om hun tram te halen. Wat zelden lukt. En, wat meer kun je wensen, maandag komen ze weer: de mannen met de hesjes en de helmen. Met hun roodwitte linten, hun kijkers om het land te meten en hun graafmachines

die de wereld op de schop nemen.

Net zo spannend als in 2009. En uitgerekend wij gaan het beleven.

Meeuw

8 januari 2010

Ik ben er wel achter. Zo'n spoorproject heet een bouwwerk. Er verschijnen werkketen, aannemersvlaggen en mannen met bouwtekeningen om dat er nog eens goed in te wrijven. Maar het is helemaal geen werk. Het is een spel. Een spel van grote jongens die met buitenmaatse dinky toys rondrijden. Brmm brrmmmm. Vooruit, achteruit, bochtjes maken, soepel insteken, strak inparkeren. Brmm brrmmmm.

Nog beter: grond verplaatsen. Ook dit lijkt op het eerste gezicht een doel te dienen, maar volgens mij is dat allemaal schijn. Het is gewoon de lol van het verplaatsen. Brmm brrmmmm. 's Morgens ligt de berg hier. 's Middags, na veel vooruit, achteruit, insteken en uitdraaien, ligt diezelfde berg tien meter verderop.

En nog twijfelde ik. Tot de heftruck die doet alsof hij een meeuw is het bouwterrein op kwam. Afgelopen zomer zagen mijn vrouw en ik dat op een parkeerplaats aan de kust. Een meeuw fladderde hoog boven ons. In zijn bek had hij een grote schelp, ongetwijfeld uit zee gevestigd. Hij vloog er een klein rondje mee, waarschijnlijk op zoek naar een fijn hard plekje op de grond. Eenmaal gevonden, liet hij van zo'n tien meter hoogte de schelp vallen. Pats. De meeuw kwam naar beneden om het resultaat te bekijken, pakte de schelp weer op, vloog terug naar zo'n tien meter hoog en liet hem daar weer vallen.

Pats. Net zo lang tot de schelp open barstte en de meeuw het diertje dat erin woonde kon opeten.

De chauffeur van de heftruck moet dat ook gezien hebben. Stapels bemodderde rijplaten maakt hij op precies dezelfde manier schoon. Brmm brrmmm. Optillen, voorzichtig kantelen, met een elegant zetje de lucht in en met een klap en een stofwolk op de grond laten landen. En nog een keer. Voor de laatste modderrestjes. En voor de lol natuurlijk.

Van de week kreeg deze heftruck die doet alsof hij een meeuw is gezelschap van een sneeuwruimer die doet alsof hij een crossmotor is. Een aandoenlijk onhandig voertuigje dat als een beer op balletschoenen vreugdesprongetjes over het bouwterrein maakt. Met een grote, ronddraaiende borstel sproeit hij de sneeuw zo'n beetje alle kanten op. Brmm brrmmm. Ik speel dat ik schoonmaak. Brmmm brrmmm. Sneller en sneller. Tot hij, helemaal jolig van al het gedraai, zijn borstel op zijn rug gooit, door het gewicht achterover kantelt en op zijn achterwielen een pirouette draait. Maar dat heb ik vast verkeerd gezien.

Anarchie

20 januari 2010

Op een dag als vandaag ben ik niet alleen trots, maar bijzonder trots op Nederland. Een land waar de overheid de regels handhaaft. En dat willen we. Maar ook een land waar de bevolking daar een gezonde dosis anarchie tegenover stelt. En dat willen we ook. Met de fiets als nationaal symbool en onomstreden middelpunt.

'Met ingang van 20 januari 2010 hier geen fietsen meer plaatsen', staat er al enkele weken in kloeke zwarte plakletters op pittig gele borden aan de voorkant van het station. Er hebben de afgelopen maanden nogal wat van die borden gestaan, met telkens wisselende mededelingen, en dat verhoogt de attentiewaarde natuurlijk niet echt. Maar het diepgewortelde gevoel van vrijheid en onafhankelijkheid dat de fiets symboliseert, heeft er waarschijnlijk toch meer mee te maken. Gevolg: op 20 januari staan de fietsenrekken onder de gele borden minstens zo vol als anders.

Een daad van schouderophalen over regels en verordeningen, die bij de handhavers een duidelijke tegenreactie oproept. Want ook al meldt het bord dat ná die datum van 20 januari fietsen worden verwijderd, is er al óp 20 januari voor het station een heuse fietsenrazzia. Medewerkers van een collaborerend hoveniersbedrijf en de kringloopwinkel knippen onder toezien oog van de parkeerpolitie enkele honderden

fietsen van hun zonnige plekje op aarde en voeren ze af naar ongetwijfeld duistere loodsen en vochtige hallen. Direct daarna lopen argeloze fietsers, op weg naar die heerlijk lege rekken, vast tegen hoge metalen hekken die in een ijtempo rond deontruimde plekken worden gesleept. Ik zit toch een beetje ontdaan te kijken naar die mannen in oranje hesjes die de hekken meedogenloos vastklinken en naar de vrachtwagen van de Kringloop, waar een nog zachtjes ronddraaiend fietswiel uit de achterklep steekt wanneer hij, afgeladen vol, het Stationsplein afrijdt.

Maar dan komt alles goed. Een jongen met lange haren en een slingerende fiets rijdt tegen het verkeer in het Stationsplein op en bonkt met een schok van zijn schouders de stoep op. Zijn tas rolt tijdens de manoeuvre van zijn stuur zodat hij bijna vanzelf de bocht neemt en met een vloeiende beweging tegen het kersvers geplaatste hek uitkomt. Hij kijkt even onwennig naar de plotseling gewijzigde situatie, laat zijn fiets dan onderuit tegen het hek aanvallen en zet hem met een dikke ketting daaraan vast. Hij is de eerste.

Leger

23 januari 2010

Het zat er natuurlijk aan te komen en nu is het zover. We zijn overgenomen. Waar eerst af en toe een mannetje van een of andere aannemer of sloperij met wat roodwitte linten langs ons spoor scharrelde, is nu een strakke slagorde van gele en oranje hesjes binnengemarcheerd. Verblindend schoon en scherp gestreken lopen ze over óns Stationsplein. Hoofd omhoog en borst vooruit. De nieuwe eigenaren.

Als eerste maatregelen hebben ze onze fietsen ingenomen en nu verwijderen ze systematisch alles waar je als bewoner van de stad houvast aan hebt. Bushokjes, reclameborden, lantaarnpalen, de stationsbrievbus (wát hébben ze ermee gedáán?), stoepen. Zelfs de tramrails leggen ze zonder er veel woorden aan vuil te maken een paar meter verder dan waar je ze verwacht.

Met felle bouwlampen doorbreken ze het vertrouwde ritme van dag en nacht. Met lichtkranten, pamfletten en verordeningen aan hekken en muren nemen ze de werkelijkheid over. Heeft u vragen, dan bent u van harte welkom in Delft Bouwt, meldt het laatste pamflet. Maar waar klopt je aan als een leger van vreemde mannen je stad overneemt? Toch moeilijk bij diezelfde mannen.

En ik heb zo'n vermoeden dat dit nog maar het begin is. We

weten hoe het gaat. Straks gaan ze kuilen graven.

Geduld

27 januari 2010

Mijn enige ervaring met grondwerk was de tuin, vroeger. Inmiddels heb ik onder ogen gezien dat tuinieren en ik niet goed samengaan en heb ik een woning die past bij deze coming out.

Ik mis de rust waaraan je de echte grondwerker herkent. Tuinmannengeduld, om het maar eens wat aardser dan gewoonlijk te zeggen. Wanneer ik na vele weekenden uitstel het gereedschap uit het schuurtje haalde en met een zucht de laarzen aan mijn voeten schoof, was dat ook meteen het laatste moment van bedachtzaamheid. Wroeten in de grond brengt bij mij direct een aan paniek grenzende dadendrang. De schep gaat te hard de grond in, ook het laatste stukje onkruid dat zich diep onder de struiken verborgen houdt moet en zal eruit, en snoeien komt angstig dicht in de buurt van uitroeien. Met pijnlijke schrammen, veel zweet, een rug die niet meer recht wil en laarzen vol opgespatte aarde als resultaat.

Nee, dan die mannen die nu al dagenlang het terrein aan de vroegere Houutuinen ophogen. Dag in dag uit dezelfde beheerste en rustige bewegingen. Zandwagen rijdt het terrein op, steekt rustig achteruit, kiept zijn bak leeg en de graafmachine die daar klaar staat duwt het zand op zijn plek en egaliseert. Met zijn grove metalen tanden strijkt hij daarna

het oppervlakte zo keurig glad als ik het nog met geen zakkammetje zou kunnen krijgen. En dan de volgende wagen. Achteruitrijden, kiepen, egaliseren en glad strijken. Volgende wagen. Dagen achter elkaar, in één afgemeten tempo.

Enige uitzondering was toen er laatst bij het graafwerk grondwater omhoog kwam. Toen kwamen de zandwagens een tikje sneller aangereden en herkende ik in het aanstampen van het zand met de graafmachine iets dat begint te lijken op mijn manier van tuinieren.

Maar bij hen is het één versnelling hoger. En ook dan kalm en rustig opgeschakeld. Je zou er jaloers van worden.

Busstation

3 februari 2010

Het kan verkeren. Zo ben je een duidelijk met liefde ontworpen busstationnetje. Ranke staalconstructie, glas waaraan menig voorbijganger even heeft gevoeld om te zien of het echt uit één stuk bestaat. Een baken voor wie arriveert, een schuilplaats voor wie moet wachten.

En zo ben je een stapel verwrongen buizen, wat splinters glas en een gat in de grond.

Je hebt het er misschien zelf een beetje naar gemaakt. Je ramen leken immers altijd al versplinterd. Een goeie grap van je ontwerper, maar misschien niet door iedereen even goed begrepen. Je stalen constructie beefde dan ook van ingehouden woede toen je merkte dat die kunstig bewerkte ramen gewoon op klaarlichte dag en voor ieders ogen echt aan barrels werden geslagen.

Je enige troost is wellicht dat er aardig wat geweld aan te pas moest komen voor ze je uiteindelijk omver hadden. Niks even duwen en trekken. Pas na een aanval met heuse snijbranders heb je jezelf gewonnen gegeven. Goed zo.

Nu lig je verspreid over een rijtje afvalcontainers, om plaats te maken voor een nieuwe constructie van staal en glas. Trek het je niet aan. Ik vond je mooi.

Tunnel

14 februari 2010

Het borrelde in Den Haag. Het donderde in Keulen. Het rommelt in Amsterdam. En in ons eigen, goeie Delft ligt gewoon het eerste stuk spoortunnel al aan de voet van de grafheuvel van Bacinol. Zomaar, zonder ophef. Alsof het de gewoonste zaak van de wereld is.

Zondag is een grijze dag. Een mooi moment om dat fenomeen maar eens met eigen ogen te gaan bekijken. Het kostte nog wel wat zoekwerk, maar zo'n beetje tegenover Hubo zagen we inderdaad een flinke lap beton achter de hekken. Zou dat hem zijn? Mijn vrouw en ik keken elkaar eens aan en draaiden er achter de hekken een beetje omheen. Net als een paar andere zondags slenterende wandelaars.

Op een of andere manier hadden we er meer van verwacht. Je leeft er met zijn allen toch jarenlang naartoe. Je ziet gebouwen die tot voor kort je ijkpunt in de stad waren, veranderen in een berg rood gruis. In plaats van de Houttuinen hebben we een verlaten berglandschap voor de deur. En elke dag opnieuw zoeken fietsers en automobilisten gelaten hun weg tussen roodwitte hekken en gele borden met pijlen die telkens als je even niet kijkt stiekem van richting veranderen.

Allemaal voor die tunnel, die daarmee langzamerhand uitdijt

tot een soort Delftse hemel op aarde. Ja, nee, wacht maar. Hij komt!

En nu is hij er dus, tenminste: het puntje van zijn staart. Je verwacht een muziekcors of zo. Maar er ligt gewoon een blok beton. De muziek stond verderop, in het café op de hoek. Iets met carnaval.

Huis

22 februari 2010

Ik kijk samen met Levi (2004) naar het verslavende ritme van het grondwerk aan de Houttuinen. Rode vrachtauto's brengen wit zand. Witte vrachtauto's voeren zwarte aarde af. Tussen hen in draait een gele graafmachine zijn rondjes. En ondertussen verkent Levi de wereld in vragende vorm. Opa? Waarom zijn die huizen er niet meer? Is er een zandfabriek? Wanneer komen de nieuwe huizen? Hoe máák je eigenlijk een park? En opa? Hoe is de wereld eigenlijk gemaakt? Strak achter elkaar, zonder tussenruimte voor antwoorden.

Die heeft hij namelijk zelf. Zoals de heksen die de wereld hebben getoverd. Heksen die eerst apen waren, toen leeuwen en toen giraffes. En uiteindelijk dus een soort geëvolueerde scheppers. Maar ook het antwoord dat hij het eigenlijk helemaal niet leuk vindt dat die huizen weg zijn. Maar opa? Woonden er kinderen in die huizen?

“Vast wel”, probeer ik voorzichtig. Hij wordt een beetje stil van deze harde werkelijkheid en het uitzicht op die kale vlakke is even mooi geweest. Peinzend loopt hij naar de curverbox met auto's die voor hem klaar staat. Hij rommelt er even in en pakt er dan een plastic vrachtauto uit met een flinke oplegger erachter. Hij parkeert hem strak naast de kist met duplo en werpt daarna zichzelf als een vraagteken over de rand.

Hij rommelt in de kist. Stukken duplo spatten opzij en ik hoor hem zuchten. Even later komt hij overeind. In zijn hand heeft hij een gezellig geel huis, met een groene klapdeur, blinkend rode pannen op het dak en een duplokindje in de huiskamer. Hij zet hem achterop zijn vrachtwagen en kijkt me ernstig aan. “Ik word later huizenbouwer”, zegt hij bij wijze van uitleg en rijdt met zijn lading naar het raam dat uitkijkt op de Houttuinen. “En treinmachinist!”, roept hij er dan nog even snel achteraan.

“Goed plan”, zeg ik. “Je weet maar nooit.”

Stalling

27 februari 2010

‘Deze stalling is vanaf 01-03-2010 gedurende periode van maximaal 10 weken van maandag t/m vrijdag alleen geopend voor abonenthouders van 07.00 tot 19.00 uur.’

De mededeling, compleet met spelfout, blikkert al dagen op de lichtkrant voor het station en roept elke keer dat ik hem zie weer wurgende twijfels op. Allereerst natuurlijk het grote waarom. De stalling is er of hij is er niet, zou je zeggen. En achter het station was toch een nieuwe? Maar goed, je wilt als stad mee in de vaart der volkeren met een groot bouwproject en je kunt als omwonende niet alles snappen wat daarvoor nodig is.

Maar ook van de mededeling zelf raak ik in de knoop. Mag in het weekend dan gewoon iedereen er weer in? En bestaat de ‘abonementhouder van 07.00 tot 19.00 uur’? Zoiets als een hulp voor halve dagen? En als het antwoord twee keer ‘nee joh, natúúrlijk niet’ is: wat gebeurt er dan in hemelsnaam na 19.00 uur en in het weekend met je fiets?

Puzzelend in deze doolhof van vragen, kwam er op een regenachtige zaterdagmorgen gelukkig een glimp van een antwoord. De eerste keer viel het me niet op. Anders dan ‘goh, daar fietst iemand met een tweede fiets aan de hand’. Toen dat vijf minuten later weer het geval was, begon ik